

Kostskúlin

Verður kostskúlin, tá ið hann einaferð kemur, bara holi fyri børnum hjá foreldrum, sum peningaliga eru væl í holdum, ella vilja menn gera hann til bústað hjá øllum børnum, eisini hjá børnum, ið foreldrinum ikki hava ráð at gjalda fyri?

Hetta er ein brennandi spurningur!

Javnaðarflokkurin legði málið aftur á ting um studentaskúlan við kostskúladeild og legði serliga herðslu á kostskúladeildina.

Men tá ið flokkurin gjordi tað, var tað við tí i hyggju, at kostskúladeildin skuldi verða so gott sum ókeypis fyri tey ómúgvandi.

Samsvarandi hesa stóðu legði flokkurin fylgjandi skriv inn á ting (løgtingsmál 85/1958: Studningur til skúlanæmingar):

„Til Føroya lögtings.

Eitt er málið kanska fram um øll. Tað er at skipa so fyri, at tey evni, sum liggja í børnunum her á landi, koma til fulla nýtslu, tá ið tey eru vaksni. Treytin fyri hesum er, at skúlagangurin i hægri skúlu verður ókeypis hjá øllum teimum, sum ikki hava ráð at gjalda fyri seg.

Meðan fólkaskúlin kann sigast at vera ókeypis hjá øllum, liggur ikki soleiðis fyri hjá tí hægri skúlanum. Har forðar tað stóra gjaldið, sum børn megulata fyri vistarhald, bókur o. a. fátækramannabørnum at vera uppi í.

Hetta er landi okkara til ómetaligt tap, og haraftrat er tað eitt órættvisi móti tí minnimenta, sum landsins stjórnarmenn hava ábyrgd fyri – eitt órættvisi, sum teir ikki framvegis kunnu lata sita á sær.

Undirskrivaði Føroya javnaðarflokkur loyvir sær til við hesum at skorda á háttvirda lögting um longu í hesi setu at seta á figgjarlógina so stóra peningahædd, studning til studenta- og aðrar næmingar av byggd, at ómúgvandi næmingum kann verða jattað upp til fullt gjald fyri kostarhaldið eftir sum umstøðurnar eru.

Minnilutin (P. M. Dam), ið er ein av monnunum, ið hefur lagt málið inn á ting, mælir til, at landsstýrið fær heimild og skyldu at veita lesandi studning samsvarandi við studningin, ið verður veittur næmingunum á donskum kostskúlu. Verður studningurin at muna soleiðis, at tað ikki verður dýrari hjá avbygdabørnum at lesa í Havn, enn tað er hjá børnum á donskum kostskúlu við státsstudningi.

Meirpeningurin, ið kreyst til hesa studningsveitan, verður fyri í ár at taka úr sosiala grunninum. Fyri næsta ár og komandi ár verður studningspeningurin allur at seta á figgjarlógina.

Á tingi 12. mars 1958.

P. M. Dam, J. H. Danbjørg,
R. Jacobsen, J. Fr. Øregaard,
J. H. Danbjørg.

Hverja lagnu fekk so hetta mál? Vit svara við at taka flokkanna stóðu i nevndarlátinum á tingi upp aftur:

Meirlutin (A. Djurhuus, H. Iversen, Djóni i Geil, Kjartan Mohr og Poul Petersen) heldur, at hetta mál ið er loyst i lögtingsmáli nr. 97/1957: Hægri skúli við kostdeild. – Meirlutin visir annars á, at á figgjarlógini fyri 1958/59 eru settar 7000 kr. av til hetta endamálið, men sigur seg kortini at vilja lata landsstýrið kanna kostnaðin av P. M. Dams uppskoti.

Minnilutin (Erlendur Patursson) sigur seg at vilja styðja uppskotið frá P. M. Dam.

Uppskotið frá meirlutanum, ið ljóðaði so:

„Landsstýrið verður biðið at kanna, hvussu nógvur peningur skal brúkast eftir uppskoti frá P. M. Dam.“

Hetta uppskot varð samtykt.

Uppskot frá minnilutanum (P. M. Dam), til: lögtingslóg viðvíkandi studningi til skúlanæmingar.

Grein 1.

Landsstýrið hefur heimild og skyldu at veita lesandi við hægri skúla okkara studning samsvarandi við studningin, ið verður veittur næmingum á donskum kostskúlu, so tað verður eins biligt at lesa í Havn á okkara hægri skúla og tað er hjá teimum, sum búa á donskum kostskúlu við státsstudningi.

Grein 2.

Tað uppiskoyti til figgjarlógina, sum torvur er á til at lúka ta i grein i nevndu uppgávu, verður fyri í ár at taka úr lögtingsins sosiala grunni. Fylgjandi ár verður studningurin allur at seta á figgjarlógina

Grein 3.

Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

Uppskotið frá javnaðarmonnum varð felt.

Tyðir hetta, at afturhaldsflokkarnir hava i hyggju at gera kostskúlan til ein skúla bara fyri tey mógvandi?

Hesin spurningur er kiki tann minst týðandi av øllum spurningunum, ið knýta seg til byggingina av einum hægri skúla við kostdeild.

VALDEMAR LÜTZEN
Telf. 1020 Thorshavn

SOSIALURIN

Útgevni:
FØROYA JAVNAÐARFLOKKUR

Blaðstj.:
Villi Sørensen.

Box 76.

Prentsmíðjan á Heygsbreyt
TELF 1020

Okkum tykist, at stóða afturhaldsflokkanna er ikki at misskilja. Teirra stóða er og verður: tann, sum hefur peningin, skal sleppa at búa á landsins kostdeild við lærða skúla okkara.

Avbygðafólk vita nú, hvar ið tey hava sambandsflokkinn, fólkaflokkinn, Kjartan Mohr og Djóna i Geil i hesum fyri tey so týðningarmikla máli.

Verða fiskimenn dupultskattaðir?

Javnaðarmenn lögdu i seinastu tingsetu fylgjandi skriv inn til viðgerðar.

Her verður so tikið upp skrivið við øllum nevnum undir:

Løgtingsmál nr. 97/1957:
Skattur av kostarhaldi fiskimanna

Sum heiðraðu lögtingsmonnum kunnugt, hava fiskimenn teir ringu kostir at skatta av vistarhaldinum umboð, hóast tað er hvørjum manni greitt, at húsarhaldið hjá teim, ið hava konu og børn heima, undir ongum umstøðum verður biligari av tí, at hann er burturi – tvørturímóti megu menn, ið kenna til viðurskiptini, ásanna, at húsarhaldið verður dýrari av tí, at hann er burturi, har aftrat kemur, at menn, ið burturi eru staddir, ikki kunna umsita og røkja hús og aðrar ognir og verða tí fyri tí, at mangt fer fyri skeyti, sum teir kunnu ansað eftir og varðveitt.

So statt er tað skeivt, at hús-menn verða skattaðir av vistarhaldspeningi.

Háttvirda lögting verður við hesum biðið um at skipa fyri, at fiskimenn við forsorgarskyldu ikki verða skattaðir sum nú av vistarhaldspeningi.

Á Føroya lögtingi 10. april 1958.

Við hávirðing

FØROYA JAVNAÐARFLOKKUR

P. M. Dam J. H. Danbjørg
Einar Waag J. Fr. Øregaard
J. P. Davidsen

Siðani henda søk er reist og viðgjord á tingi, hefur spurningurin verið uppi manna millum, serliga millum fiskimenn.

Fiskimenn eru komnir eftir tí, at reidararnir flestir hava uppgivið teirra vinnu umboð, áðrenn kostpeningurin er drigin frá. Á henda hátt er fiskimaðurin altso komin at bera skatt av teirri fullu peningahæddini, ið hann hefur goldið fyri kostin (hann er á nettosáttmála og rinda soleiðis sín lut av kostarhaldsútreiðslunum). Harnæst hefur hann av flestu sóknarstýrum fingið lagt aftrat fiskiparti sínum eina ávísu peningahædd at skatta av (minst 40 kr. um mánaðin).

Tað sum javnaðarmenn stevna at i skrivi sínum, er, at tær 40 kr. um mánaðin ikki skulu verða lagdar aftrat skattainntøkuni hjá forsyrjgjaranum. Men i tráð við tað, at i øðrum føri fáa flestir sum nevnt útreiðslurnar við kostarhaldi burturi tiknar frá, skuldu fiskimenn, ið eru forsyrjgjarar, ikki – og enn og minni – goldið skatt av tí, sum reidarinn leggur aftrat partinum fyri kostarhald umboð.

Vónandi verða skattamyndugleikarnir at taka sær av hesum og viðgera fiskimannsins skattaviðurskipti, soleiðis at forsyrjgjarin ikki verður at skatta av kostarútreiðslunum umboð, ti hann hefur ávíst ikki minni kostarútreiðslur heima av tí, at hann er burturi.

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKI PRODUKT

FINT PRODUKT

Føroya Bjór

OL- og MINIRALVATNSVIRKI

Føroya

Pilsnar

Ekta

Maltøl.

Citrón sodavatn

Appelsin limonada

Hindber limonada

Jorðber limonada

Vanille limonada

Áppolinaris

EINAR WAAG, Klakksvík – MÁLTRÁÐUR 4